

Sygn. akt VII U 361/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu posiedzeniu niejawnym w dniu 22 lutego 2019 r. w Warszawie

sprawy M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania M. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. z dnia 3 marca 2017 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., decyzją z dnia 3 marca 2017 r., znak: (...) ustalili, że do obliczenia emerytury M. M. przyjęto kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego z uwzględnieniem ich waloryzacji w wysokości 35.534,73 zł oraz kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 312.605,72 zł, wyliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej kwota emerytury wyniosła 1.769,73 zł, natomiast po waloryzacji od dnia 1 kwietnia 2017 r. wysokość emerytury ubezpieczonego wyniosła 1.779,73 zł (decyzja z dnia 3 marca 2017 r. – akta organu rentowego).

M. M. w dniu 15 marca 2017 r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W., odwołanie od decyzji z dnia 3 marca 2017 r., znak: (...) Ubezpieczony nie zgodził się z wyliczoną przez organ rentowy wysokością jego świadczenia emerytalnego. W ocenie odwołującego organ rentowy błędnie przyjął wysokość jego wynagrodzenia otrzymywanego w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w W., przedstawił legitymację ubezpieczeniową, w której widnieją otrzymywane przez niego wysokości wynagrodzenia, natomiast ZUS ich nie uwzględnił. Z uwagi na powyższe odwołujący wniósł o ponowne przeliczenie wysokości emerytury (odwołanie k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że odwołujący w dniu 13 lutego 2017 r. złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury, do którego załączył legitymację ubezpieczeniową. Wpisy widniejące w legitymacji dot. zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w W. nie pokrywają się z danymi wynikającymi ze świadectwa pracy z dnia 30 września (...). i zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 16 lipca 2002 r. Zgodnie ze świadectwem pracy z Przedsiębiorstwa (...) w W. ubezpieczony był zatrudniony od dnia 26 września 1969 r. do dnia 31 stycznia 1970 r. oraz od dnia 9 lutego 1970 r. do dnia 30 września 1978 r. Przedstawione zaświadczenie o

zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 16 lipca 2002 r. obejmuje wysokość osiągniętych dochodów za lata 1977 (51.124 zł) i 1978 (40.484 zł). Natomiast zgodnie z legitymacją ubezpieczeniową M. M. był zatrudniony u ww. pracodawcy od dnia 26 września 1969 r. do dnia 30 listopada 1978 r. z wysokością wynagrodzenia za lata 1977/1979 w wysokości 49.308 zł. Z uwagi na powyższe rozbieżności organ rentowy nie uwzględnił do ustalenia wartości kapitału początkowego okresu od dnia 1 lutego 1970 r. do dnia 8 lutego 1970 r. oraz od dnia 1 października 1978 r. do 30 listopada 1978 r. Do ustalenia podstawy kapitału początkowego organ rentowy przyjął za okres zatrudnienia od dnia 26 września 1969 r. do dnia 31 stycznia 1970 r. oraz od dnia 9 lutego (...) do dnia 31 grudnia 1976 r. kwoty minimalnego wynagrodzenia, natomiast za rok 1977 i 1978 kwoty zarobków wykazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 16 lipca 2002 r. (odpowiedź na odwołanie k. 3 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. M. urodzony w dniu (...) w dniu 13 lutego 2017 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego (wniosek z dnia 13 lutego 2017 r. akta emerytalne).

Od dnia 26 września 1969 r. do dnia 31 stycznia 1970 r. oraz od dnia 9 lutego 1970 r. do dnia 30 września 1978 r. M. M. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w W. na stanowisku starszego magazyniera ze stawką wynagrodzenia w wysokości 3.400 zł plus premia wg. obowiązującego regulaminu premiowania plus dodatek stażowy wysokości 5 % (świadczenie pracy z dnia 30 września 1978 r. akta osobowe).

W dniu 26 września 1969 r. ubezpieczony otrzymał angaż kat. VI st. 7,00 zł/godz., plus premia wg. regulaminu premiowania (angaż z dnia 26 września 1969 r. - akta osobowe, angaż z dnia 9 lutego 1970 r. akta osobowe).

Od dnia 1 lipca 1972 r. wysokość wynagrodzenia M. M. została ustalona na poziomie grupy VIII st. 8,80 zł/godz. plus premia wg. regulaminu (angaż z dnia 29 czerwca 1972 r. akta osobowe).

Z dniem 1 kwietnia 1974 r. zmianie uległa wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego na poziomie grupy VIII st. 10,00 zł/godz. plus premia wg. regulaminu premiowania (angaż z dnia 17 kwietnia 1974 r. akta osobowe).

Od dnia 1 października 1974 r. wynagrodzenie M. M. zostało ustalona na poziomie 11,00 zł/godz., plus premia wg. regulaminu premiowania (angaż z dnia 27 września 1974 r. akta osobowe).

Z kolei od dnia 1 stycznia 1975 r. wynagrodzenie ubezpieczonego zostało zmienione zgodnie z tab. A-II st. 13,70 zł/godz. plus premia wg. regulaminu premiowania (angaż z dnia 1 lutego 1975 r. akta osobowe).

Od dnia 1 sierpnia 1976 r. wynagrodzenie odwołującego zostało zmienione zgodnie z tab. A-III kat. VII st. 15,00 zł/godz. plus premia wg. regulaminu premiowania (angaż z dnia 23 sierpnia 1976 r. akta osobowe).

Wynagrodzenie ubezpieczonego za rok 1977 wyniosło 51.124 zł, za rok 1978 natomiast 40.484 zł (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 16 lipca 2002 r. akta emerytalne).

Na mocy decyzji z dnia 6 lutego 2017 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. ustalił dla wnioskodawcy M. M. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r., powołując w podstawie prawnej ogólnie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 54,21 %. Podstawę wymiaru kapitału początkowego organ rentowy ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, wynoszącego 54,21 % przez kwotę bazową, tj. 1.220,89 zł określoną w ustawie powołanej w części I decyzji. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął okresy składkowe wynoszące 23 lata, 8 miesięcy i 29 dni oraz okresy nieskładkowe w wysokości 2 miesięcy. Organ rentowy zaznaczył, że za okresy od 26 września 1969 r. do 31 stycznia 1970 r., od 9 lutego 1970 r. do 31 grudnia 1976 r., a także od 18 grudnia 1978 r. do 31 grudnia 1978 r. ubezpieczony M. M. nie przedłożył stosownych dokumentów, stwierdzających wysokość uzyskiwanych wówczas zarobków, zatem organ rentowy do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjął kwotę obowiązującego

w tym okresie minimalnego wynagrodzenia za pracę. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 90.666,29 zł (decyzja z dnia 6 lutego 2017 r. akta emerytalne).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z dnia 3 marca 2017 r., znak: (...) ustalił, że do obliczenia emerytury M. M. przyjęto kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego z uwzględnieniem ich waloryzacji w wysokości 35.534,73 zł oraz kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 312.605,72 zł, wyliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej kwota emerytury wyniosła 1.769,73 zł, natomiast po waloryzacji od dnia 1 kwietnia 2017 r. wysokość emerytury ubezpieczonego wyniosła 1.779,73 zł (decyzja z dnia 3 marca 2017 r. akta organu rentowego).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego ubezpieczony M. M. złożył odwołanie, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie k. 2 a.s.).

Postanowieniem z dnia 27 marca 2018 r. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości celem ustalenia, prawidłowości wyliczenia przez organ rentowy wysokości kapitału początkowego oraz wysokości emerytury w decyzji z dnia 3 marca 2017 r., w szczególności biorąc pod uwagę wysokość zarobków odwołującego z lat 1969 – 1978 r. oraz przedstawienia najkorzystniejszego wariantu wyliczenia emerytury dla odwołującego na dzień wydania skarżonej decyzji (postanowienie z dnia 27 marca 2018 r. k. 55 a.s.).

W opinii z dnia 10 czerwca 2018 r. biegła sądowa z zakresu rachunkowości A. M. wskazała, że do ustalenia stażu pracy dla potrzeb wyliczenia kapitału początkowego ZUS uwzględnił okresy pracy w Przedsiębiorstwie (...) w W. od 26 września 1969 r. do 31 stycznia 1970 r. oraz od 9 lutego 1970 r. do 30 września 1978r. Zarobki przyjęte do obliczenia kapitału początkowego osiągnięte w roku 1977 w kwocie 51.124 zł, w roku 1978 w kwocie 40.484 zł i zostały prawidłowo uwzględnione, dochód ten jest zgodny z przedłożonym zaświadczeniem z dnia 16 lipca 2002 r. Organ rentowy prawidłowo dokonał rachunkowego wyliczenia wynagrodzenia minimalnego odwołującego za okres zatrudnienia od 26 września 1969 r. do 31 stycznia 1970 r. oraz od 9 lutego 1970 r. do 31 grudnia 1976 r., ponieważ w legitymacji ubezpieczeniowej brak jest rzetelnych informacji wskazujących roczny przychód ubezpieczonego w ww. okresie (opinia biegłego z zakresu rachunkowości k. 64-68 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy i aktach emerytalnych odwołującego. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny.

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy oparł się także na opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości A. M., która wskazała, że organ rentowy prawidłowo dokonał wyliczenia wynagrodzenia minimalnego za okres zatrudnienia ubezpieczonego od 26 września 1969 r. do 31 stycznia 1970 r. oraz od 9 lutego 1970 r. do 31 grudnia 1976 r. ponieważ brak jest informacji wskazujących roczny przychód w ww. okresie. Sąd w trakcie postępowania kilkakrotnie wzywał ubezpieczonego do dostarczenia dokumentacji płacowej za sporny okres, jednakże z uwagi na fakt, że archiwum byłego pracodawcy nie istnieje i nie było możliwe odtworzenie jego dokumentacji płacowej, ubezpieczony nie był w stanie dostarczyć przedmiotowej dokumentacji. Sąd miał na uwadze, że odwołujący w toku postępowania powoływał się na dane zawarte w jego legitymacji ubezpieczeniowej i oczekiwał, że wskazane w niej kwoty zostaną uwzględnione przy obliczaniu jego kapitału początkowego. Sąd zważył, że dane zawarte w przedmiotowej legitymacji w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia podanego za lata 1977/1979 nie są zbieżne z okresem zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w W., ponieważ był zatrudniony u tego pracodawcy w okresie od 26 września 1969 r. do 31 stycznia 1970 r. oraz od 9 lutego 1970 r. do 30 września 1978r., z uwagi na powyższe Sąd podzielił wnioski biegłej dotyczące braku dokumentów poświadczających wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego w spornym okresie. Ubezpieczony był wielokrotnie zobowiązany przez Sąd do przedstawienia dowodów na potwierdzenie jego stanowiska związanego z wysokością osiąganych dochodów za lata 1969 – 1976 r., jednak odwołujący poza legitymacją ubezpieczeniową na którą się powoływał, nie przedstawił żadnych innych dowodów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia 3 marca 2017 r., znak:(...) podlegało oddaleniu jako niezasadne.

Na wstępie należy zważyć, iż zgodnie z art. 148¹ § 1 kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018r., poz. 155 t.j., dalej: k.p.c.) sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne.

Analizując w rozpatrywanej sprawie treść dokumentów, a także przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1270), Sąd uznał, że nie zachodziła potrzeba prowadzenia postępowania dowodowego w szerszym zakresie, a także z tej przyczyny oraz z uwagi na jasne stanowiska stron, nie było konieczności wyznaczenia rozprawy. Rozpoznanie sprawy nastąpiło więc na posiedzeniu niejawnym.

Z uwagi na przedmiot sporu podkreślania wymaga, że odwołującemu, jako osobie urodzonej pod dniu 31 grudnia 1948 r., przysługuje prawo do emerytury w myśl art. 24 i następnych ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1270), zwanej dalej ustawą emerytalną. Wymieniony przepis art. 24 wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego, co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zasady obliczania wysokości emerytury określonej w art. 24 zostały ustalone w art. 25 -26 ustawy emerytalnej. W myśl art. 26 emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 ustawy. Z kolei z art. 25 ust. 1 ustawy wynika, że podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 ustawy, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

W świetle zacytowanych przepisów jednym z podstawowych elementów obliczenia wysokości przyznanej ubezpieczonemu emerytury jest kapitał początkowy. Zgodnie z art. 173 ust. 1-3 ustawy emerytalnej ustala się go dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat. Jego wartość ustala się na dzień wejścia w życie ustawy. Z kolei w myśl art. 174 ust. 1 i 2 ww. ustawy, wyliczenia kapitału dokonuje się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Ustala się podstawę wymiaru w oparciu o zasady określone w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, to jest z okresu kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 15 ust. 1) bądź z okresu 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 15 ust. 6). Ponadto, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 5 oraz okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Sąd zważył, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., decyzją z dnia 3 marca 2017 r., znak: (...) ustalił, że do obliczenia emerytury M. M. przyjęto kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego

z uwzględnieniem ich waloryzacji w wysokości 35.534,73 zł oraz kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 312.605,72 zł. Wyliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej kwota emerytury wyniosła 1.769,73 zł, natomiast po waloryzacji od dnia 1 kwietnia 2017 r. wysokość emerytury ubezpieczonego wyniosła 1.779,73 zł.

Z powyższym wyliczeniem wysokości świadczenia emerytalnego nie zgodził się ubezpieczony. W ocenie odwołującego organ rentowy błędnie przyjął wysokość jego wynagrodzenia otrzymywanego w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w W.. Zdaniem ubezpieczonego do obliczenia wysokości kapitału początkowego, należało przyjąć średnią roczną wysokość wynagrodzenia za okres 1969 – 1976 wynikającą z legitymacji ubezpieczeniowej tj. 49.308 zł, a nie tak jak to uczynił organ rentowy i przyjął kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Sąd przeanalizował znajdujące się w aktach osobowych oraz aktach emerytalnych dokumenty poświadczające zatrudnienie i wynagrodzenie M. M., na podstawie których doszedł do tożsamyh wniosków co organ rentowy.

Wbrew twierdzeniom ubezpieczonego z przedłożonej przez niego legitymacji ubezpieczeniowej, nie sposób wywnioskować aby wskazana kwota 49.308 zł potwierdzała średnie roczne wynagrodzenie za cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w W., ponieważ z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego wynika, że jego wynagrodzenie w poszczególnych okresach różniło się, co więcej z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 16 lipca 2002 r. wynika, że w roku 1977 jego wynagrodzenie wyniosło 51.124 zł oraz w roku 1977 wyniosło 40.484 zł. Mając na względzie powyższe rozbieżności dotyczące różnych wysokości wynagrodzenia rocznego ubezpieczonego w poszczególnych latach, a także rozbieżności dotyczące wskazanych w legitymacji lat pracy w ww. przedsiębiorstwie (w legitymacji ubezpieczeniowej wskazano lata 1977/79), dokument ten nie mógł stanowić wiarygodnego i miarodajnego źródła ustalenia wysokości średnich rocznych dochodów ubezpieczonego osiągniętych w spornym okresie.

Szczegółowy tryb postępowania w sprawach ustalania prawa do świadczeń pieniężnych przewidzianych w ustawie emerytalnej został określony w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. nr 237, poz. 1412). Stosownie do przepisu § 10 ust. 1 powyższego rozporządzenia, osoba ubiegająca się o emeryturę powinna przedstawić dokumenty stwierdzające okresy zatrudnienia uzasadniające prawo do świadczeń oraz ich wysokość. Z kolei zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia, środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Aby potwierdzić wysokość wynagrodzenia otrzymywanego w danym okresie zatrudnienia wymagane jest przedłożenie dokumentów wymienionych w § 21 cytowanego wyżej rozporządzenia. W odniesieniu do podstawy wymiaru składki ubezpieczeniowej w postaci wynagrodzenia z tytułu stosunku pracy, brak odpowiedniej dokumentacji płacowej i innych dokumentów, takich jak wpisy w książeczce ubezpieczeniowej, przeważnie uniemożliwia prawidłowe ustalenie wysokości takiego wynagrodzenia za pomocą innych środków dowodowych. Jest to bowiem trudne z uwagi na szczególność takich danych przy znacznej najczęściej odległości czasowej. Zaliczenie zaś nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (zob. wyrok Sądu Najwyższych z 9 stycznia 1998r. II UKN 440/97). Jednocześnie w orzecznictwie podkreśla się, że w postępowaniu odwoławczym od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie ma ograniczeń co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków i w myśl art. 473 k.p.c. wysokość wynagrodzenia może być dowodzona wszelkimi dostępnymi dowodami przewidzianym w Kodeksie postępowania cywilnego. Rzeczą sądu jest natomiast ocena wiarygodności przedstawionych w toku postępowania dowodów. Pomimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu przed sądami ubezpieczeń społecznych nie można jednak zapominać, że wysokość zarobków stanowiących podstawę wyliczenia składki na ubezpieczenia społeczne nie może być ustalana w sposób hipotetyczny, przybliżony, oparty jedynie na domniemaniu, czy uprawdopodobnieniu Zadaniem Sądu Okręgowego w sprawach o wysokość emerytury czy kapitału początkowego jest więc dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia

otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie czasu. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości w odniesieniu do poszczególnych miesięcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 1997r. II UKN 186/97, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 marca 1997r. III AUa 105/97).

Powołane okoliczności, zdaniem Sądu Okręgowego, skutecznie ograniczały możliwość ustalenia rzeczywistej wysokości pobieranego przez M. M. wynagrodzenia w okresie od dnia od 26 września 1969 r. do 31 stycznia 1970 r. oraz od 9 lutego 1970 r. do 31 grudnia 1976 r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w W.. Z przedłożonej legitymacji ubezpieczeniowej nie wynika, jakie kwoty wynagrodzenia odwołujący otrzymywał w poszczególnych latach, z kolei brak jest zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za ten okres. Co więcej nie można z całą pewnością przyjąć, aby wysokość wynagrodzenia przysługującego ubezpieczonemu była po pierwsze jednolita i niezmienna przez cały okres zatrudnienia, a po drugie obejmowała takie same stawki i systemy wynagradzania. Ponadto w tym zakresie mogły także występować różnice w wysokości wynagrodzeń pomiędzy poszczególnymi miesiącami. Odwołujący nie wykazał także w jakim wymiarze czasu pracy świadczył pracę, co również mogło mieć wpływ na wysokość uzyskiwanego przez niego w tym okresie czasu wynagrodzenia. Z kolei, jak już zostało wskazane, zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości z ich przyporządkowaniem do konkretnego okresu czasu. Na podstawie zaświadczenia RP-7 obejmującego lata 1977-1978 nie było więc możliwości ustalenia i przyjęcia kwot, które można byłoby przyjąć jako stale wypłacane w poprzednich latach spornego okresu czasu.

W świetle ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, nie może zatem budzić wątpliwości, że wnioskodawca nie przedstawił środków dowodowych tak na gruncie postępowania przed organem rentowym, jak i w niniejszym postępowaniu odwoławczym, mogących skutkować uznaniem, że w okresie od dnia od 26 września 1969 r. do 31 stycznia 1970 r. oraz od 9 lutego 1970 r. do 31 grudnia 1976 r. uzyskiwał zarobki na wskazywanym przez siebie poziomie średniego rocznego wynagrodzenia oznaczonego w legitymacji ubezpieczeniowej, ponadto w żaden sposób nie wykazał wysokości otrzymywanego w tym czasie wynagrodzenia w związku, z czym brak było podstaw do dokonania zmiany zaskarżonej decyzji w tym zakresie. Odwołujący poza legitymacją ubezpieczeniową i świadectwem pracy z dnia 30 września 1978 r. nie dysponował bowiem żadnym innym dowodem, w szczególności ani zaświadczeniem Rp-7 za sporny okres, ani wpisem w legitymacji ubezpieczeniowej, potwierdzającym wysokość osiągniętych w spornym okresie czasu dochodów z tytułu powyższego zatrudnienia, gdyż legitymacja ubezpieczeniowa zawierała jedynie wpis wynagrodzenia za lata 1977/79.

W takiej sytuacji zasadne było zastosowanie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej. Wskazany przepis stanowi bowiem, że jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej). Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze, że obowiązujące przed latami 80-tymi przepisy w zakresie przechowywania dokumentacji zatrudnienia, nie kładły nacisku na przechowywanie akt przez wiele lat, natomiast przewidywały krótkie terminy archiwizacji akt dokumentacji płacowej wynoszące na podstawie przepisów Zarządzenia Ministra Finansów z 20 stycznia 1951 r. w sprawie przechowywania dokumentów oraz ksiąg rachunkowych w przedsiębiorstwach państwowych, centralach spółdzielczo – państwowych oraz spółdzielniach oraz Zarządzeniach Ministra Finansów z dnia 4 sierpnia 1954 r. w sprawie dokumentacji płac i rozliczeń za płace z pracownikami w Przedsiębiorstwach uspołecznionych - 12 lat. Tym samym Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie brak jest jednoznacznych dowodów wskazujących na to, jakie faktycznie zarobki uzyskiwał odwołujący w okresie od dnia 26 września 1969 r. do 31 stycznia 1970 r. oraz od 9 lutego 1970 r. do 31 grudnia 1976 r.

Regułą postępowania cywilnego jest okoliczność, że ciężar udowodnienia faktu (w tym przypadku wady decyzji ZUS co do wyliczenia wysokości emerytury) - zgodnie z art. 6 k.c. - spoczywał na wnioskodawczyni - jako osobie wywodzącej z tego faktu skutki prawne. Wspomniany wyżej art. 6 k.c. wyraża dwie ogólne reguły: pierwszą - generalnie wymagającą udowodnienia powołanego przez stronę faktu, powodującego powstanie określonych skutków prawnych, oraz drugą regułą, która sytuuje ciężar dowodu danego faktu po stronie osoby, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Pierwsza

„zasada obowiązku udowodnienia powoływanego faktu” jest w istocie nieunikniona ze względów racjonalnych, ponieważ odmienna regulacja powodowałaby powstanie niedopuszczalnej łatwości wywodzenia skutków prawnych z prostego powołania się na fakt bez potrzeby jego udowodnienia. Natomiast druga stanowi „ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu”, od której wyjątki wskazywać mogą niektóre przepisy szczególne. Z pierwszej reguły, wyrażonej w art. 6 k.c., wynika, że samo przyznanie faktu przez drugą stronę ewentualnego sporu nie może stanowić wystarczającego dowodu istnienia danego faktu, który musi być zawsze ponadto potwierdzony całokształtem materiału dowodowego lub innymi poznanymi już okolicznościami. Wyrazem tego jest regulacja art. 229 k.p.c. wymagającego, aby przyznanie faktu przez drugą stronę nie budziło wątpliwości, co wymaga właśnie uwzględnienia innych okoliczności. Druga, wskazana w art. 6 k.c. „ogólna zasada rozkładu ciężaru dowodu”, jest regułą w znaczeniu materialnym, wskazującą, kto poniesie skutki nieudowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, natomiast przepis art. 232 k.p.c. wskazuje, kto ponosi ciężar dowodu w znaczeniu formalnym: „kto powinien przedstawiać dowody” (wyrok Sądu Najwyższego z 17 lutego 2006 roku, V CSK 129/05, Lex nr 200947; oraz wyrok Sądu Najwyższego z 8 marca 2010 roku, II PK 260/09, OSNP 201 1, nr 17-18, poz. 226).

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że przepis art. 6 k.c. wskazuje tylko podmiot zobowiązany do udowodnienia faktu, natomiast ocena, czy wywiązał się on w istocie z tego obowiązku, "nie należy już do materii objętej dyspozycją art. 6 k.c., a stanowi aspekt mieszczący się już w domenie przepisów procesowych" (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2005 roku, I CK 178/05, 1.ex nr (...)). Ponadto w związku z późn. zm. Kodeksu postępowania cywilnego wprowadzonymi Ustawą z dnia 1 marca 1996 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 189), polegającymi między innymi na skreśleniu art. 3 § 2, zmianie treści art. 316 § 1, art. 6 i art. 232 k.p.c., także w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada kontrydiktoryjności, zgodnie z którą strony są zobowiązane do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, stając się dysponentem postępowania, a Sąd orzekający jest uwolniony od odpowiedzialności za rezultat postępowania dowodowego.

Zgodnie z wyżej wspomnianą zasadą kontrydiktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie sąd są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Rozkład ciężaru dowodu ma istotne znaczenie w toku całego postępowania, a nie tylko w fazie wyrokowania; nie jest on uzależniony od pozycji, jaką strona zajmuje w procesie cywilnym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 1969 roku, II PR 313/69, OSNC 1970, Nr 9, poz. 147.). W ocenie Sądu odwołująca nie sprostала obowiązkowi określonymu w art. 6 k.c. oraz 232 k.p.c., albowiem podnoszone przez nią argumenty co do wadliwości decyzji ZUS nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Należy również zaznaczyć, że na ostatniej rozprawie poprzedzającej wyrokowanie pełnomocnik odwołującej nie potrafił ostatecznie wskazać, które okresy składkowe bądź nieskładkowe zostały przez organ rentowy pominięte przy obliczaniu kapitału początkowego oraz emerytury.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony nie wykazał, aby Zakład Ubezpieczeń Społecznych błędnie ustalił wysokość kapitału początkowego i emerytury. Ubezpieczony nie przedstawił tym samym skutecznej argumentacji mogącej powodować zmianę zaskarżonej decyzji. Z tych też względów odwołanie M. M. od skarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

SSO Renata Gąsior

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć odwołującemu z pouczeniem.

SSO Renata Gąsior